

אי עוסקת הברייתא בטובח על ידי אחר, אם כן מאי טעמייהו דרבנן דפטרי?!¹

הניחא אם הברייתא עוסקת בטביחת הגנב עצמו, מתבאר הטיב מחלוקתם של רבי מאיר וחכמים בטביחת שבת או לעבודת כוכבים, שרבי מאיר סובר "מת ומשלם", וחכמים סוברים "אין מת ומשלם".

אבל לפירוש הזה בברייתא, שהמשלח עצמו לא נתחייב מיתה אלא שליחו, אם כן מה הוא טעמם של החכמים הפוטרים את המשלח?!⁽¹⁾

ומשינין: מאן חכמים, מי הם החכמים שבברייתא הפוטרים —

א-תל

רבי שמעון הוא, דאמר:⁽¹⁾ לענין טובח ונמצאת טריפה, או שטבח חולין בעזרה,⁽²⁾ שאין הוא חייב על הטביחה ארבעה וחמשה, כי:

שחיטה שאינה ראויה, דהיינו שחיטה שאין בהמה מותרת באכילה על ידה —

לא שמה "שחיטה" ולא "טביחה", וכל חיוב ואיסור הבא על ידי שחיטה אינו חל עליה, ולכן טביחה בשבת שטביחה שאינה ראויה היא כדמפרש ואזיל, וכן טביחה לעבודת כוכבים שהבהמה אסורה באכילה והנאה כדין "זבחי מתים"⁽³⁾, לא שמה טביחה להתחייב עליה ארבעה וחמשה.

ותמהה הגמרא על פירוש זה בברייתא:

כי התינח טובח לעבודת כוכבים, שאכן שחיטה שאינה ראויה היא.

ואף טביחת שור הנסקל שפטרו אותו חכמים בברייתא מתשלומי ארבעה וחמשה, אף זו שחיטה שאינה ראויה היא, שהרי שור הנסקל אסור בהנאה.

הקשו כן כאן?! וראה מה שכתבו בזה רבינו עקיבא איגר והבית יעקב.

ובשיטה מקובצת הקשה המחבר, דנימא דפליגי באתקפתיה דמר זוטרא ובתירוץ הגמרא, וראה מה שכתב שם.

1. במשנה במסכת בבא קמא ע א.

2. וכן מצינו לרבי שמעון שאמר כן גם בענינים אחרים כגון לענין שחיטת "אותו ואת בנו", שכשהשחיטה אינה ראויה אינו עובר.

3. כתבו התוספות בבבא קמא ע א, שסוגיא זו היא כמאן דאמר "אדם אוסר דבר שאינו שלו על ידי מעשה", וראה עוד שם בהמשך דבריהם, וברשב"א.

דהיינו הבית דין, שוב אין שייך לומר שיהיה חייב לצאת ידי שמים.

אלא כוונת הגמרא היא: כיון שהיה ראוי להתחייב אם לא היה מתחייב בנפשו, מתחייב נמי אממון על ידי שליח כיון שאינו מתחייב בנפשו.

11. כתב הרא"ה, שלא רצתה הגמרא לפרש את טעמם משום שהם סוברים אין שליח לדבר עבירה אף בטביחה, משום דאם יסוד פלוגתתם הוא בשליחות בטביחה, לא היו צריכים לחלוק בזה כשטבח בשבת או לעבודה זרה, וראה גם בתוספות הרא"ש כאן.

והתוספות בסוף הסוגיא הקשו כעין זה על הגמרא שם, ותירצו, דלא ניחא לגמרא לומר שנחלקו בשליח; ותמהו האחרונים למה המתינו עד סוף הסוגיא [וכן עשו גם בבבא קמא], ולא

יחנן הסנדלר, האוסר לאכול "מעשה שבת" דהיינו שנעשה באיסור שבת במזיד.

דתניא: המבשל בשבת:

אם בישל בשוגג — יאכל⁽⁶⁾ את התבשיל אפילו המבשל ואפילו בשבת.

ואם בישל במזיד — הרי המבשל עצמו לא

אלא שחיטת שבת שטבח השליח — למה פטרו חכמים, והרי שחיטה ראויה היא! ?

דהכי תנן: השוחט בשבת וביום הכפורים, אע"פ שהוא מתחייב בנפשו [מיתה בשבת וכתר ביום הכפורים]⁽⁴⁾, שחיטתו כשרה היא, והבשר מותר באכילה!⁽⁵⁾

ומשנינן: פבר לה — רבי שמעון — כרבי

לפי הטעם הראשון שכתבו התוספות בחולין יד א, שהטעם הוא משום שהמשנה עוסקת בשוחט בשבת בצינעא, אבל אם שחט בפרהסיא אכן נפסלת השחיטה משום שחיטת מומר — אין מקום לפירוש זה, שהרי יש לפרש את המשנה בשוחט בשבת בפרהסיא, ולכן שחיטה שאינה ראויה היא.

ופירוש זה יתכן רק לטעם השני שכתבו התוספות שם, שלגבי השחיטה הראשונה בה נעשה הוא מומר אינו פסול.

ואף לטעם זה — לפי מה שכתב הר"ן שם לבאר, שהטעם שאינו נעשה מומר בתחילת השחיטה וממילא תיפסל סוף השחיטה משום שחיטת מומר, הוא משום שבתחילת השחיטה הרי הוא מקלקל, אי אפשר לפרש את סוגייתנו כפירוש זה, שהרי רבי שמעון סובר "מקלקל בחבורה חייב", ואם כן לפי רבי שמעון גופיה, בתחילת השחיטה נעשה מומר וסוף השחיטה הוי שחיטת מומר, והרי זו שחיטה שאינה ראויה. ב. תמהו האחרונים: לפי שיטת הרמב"ם [בפירוש המשניות בחולין שם] הסובר, ששחיטה בשבת במזיד הרי היא פסולה משום שחיטת מומר, והמשנה בחולין מיירי בשוחט בשוגג, שאם כן יקשה מה ראה מביאה הסוגיא כאן מן המשנה בחולין, כיון שאין אנו עוסקים בשחיטה בשוגג, ואילו במזיד הרי באמת נפסלת השחיטה.

6. בדברי רבי מאיר ורבי יהודה מנוקד "יאכל"

4. נתבאר על פי רש"י בחולין יד א. וכבר מצינו לשון "מתחייב בנפשו" על כרת דיום הכפורים לעיל ל א בברייתא דרבי נחוניא בן הקנה; וראה בכסף משנה [שחיטה א כט] שכתב לבאר דעת הרמב"ם שם, דלשון "מתחייב בנפשו" שבמשנה זו אינו עולה אלא על שבת, ולא על יום הכפורים. משום דלשון "מתחייב בנפשו", דהיינו מיתת בית דין, לא שייך ביום הכפורים. ראה שם; ולשון המשנה לקמן לו ב משמע כהכסף משנה, ראה שם ובהערות.

5. יש לפרש את דברי הגמרא בשני אופנים: האחד: כוונת הגמרא להוכיח מן המשנה שאין הבהמה אסורה משום מעשה שבת. ולפי זה, תחילה מביאה הגמרא סתם משנה שמעשה שבת מותר, ושוב דוחה הגמרא שיש לומר שרבי שמעון סובר כרבי יחנן הסנדלר. השני: כוונת הגמרא להוכיח מן המשנה שאין השחיטה נפסלת משום שחיטת מומר.

והסבר זה תלוי במה שנחלקו הראשונים [ראה ר"ן חולין יד א] אם שחיטת מומר היא נבילה, או שמתהרת היא מידי נבילה ורק אסורה הבהמה באכילה, שהרי סוגייתנו עוסקת בשחיטה שאינה ראויה, ואם שחיטת מומר אינה מטהרת מידי נבילה נמצא שאין זו אלא נחירה. עוד תלוי הסבר זה בטעמים שכתבו הראשונים בחולין יד א, למה אין השחיטה נפסלת משום שחיטת מומר:

יאכל את התבשיל לעולם, אבל אחרים אוכלים אותו.

דברי רבי מאיר.

רבי יהודה אומר:

אם בישל בשוגג, לא יאכל אותו המבשל מיד אלא **יאכל** את התבשיל למוצאי שבת, כשיעבור זמן "בכדי שיעשו". דהיינו שיעבור זמן שהיה אפשר לבשלו אילו לא היה מבשלו בשבת, ומשום שרבי יהודה קונס שוגג אטו מזיד, [אבל אחרים אוכלים אותו מיד].

ואם בישל במזיד, הרי זה לא יאכל המבשל עולמית, אבל אחרים אוכלים.⁽⁷⁾

רבי יוחנן הסנדלר אומר:

אם בישל בשוגג, הרי התבשיל יאכל למוצאי שבת לאחרים בלבד, ולא לו שעבר ובישל.

ואם בישל במזיד, הרי התבשיל לא יאכל עולמית, לא לו שעבר ובישל, ולא לאחרים ישראלים, אבל מוכרו ונותנו לגוי.

נמצא, כי לפי דעתו של רבי יוחנן הסנדלר, הטובח בשבת במזיד אין שחיתתו ראויה להתיר את הבהמה באכילה. שהרי לדעתו אסורה היא לכל העולם. וכדעתו של רבי יוחנן הסנדלר כן דעתם של חכמים הפוטרים מארבעה וחמשה על שור שנטבח בשבת.⁽⁸⁾

ומפרשת הגמרא: **מאי טעמא דרבי יוחנן הסנדלר**, הסובר שמעשה שבת אסור באכילה?

כדרבי רבי חייא אפיתהא דבי נשיאה [כפי שדרש רבי חייא על פתחו של בית הנשיא]:

כתוב בתורה: **"ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם"**, ולפיכך קראו הכתוב "קודש" כדי ללמד:

מה קודש אסור באכילה, אף מעשה שבת אסורין באכילה.

בחולם ופת"ח והוא מתפרש על האדם, ואילו בדברי רבי יוחנן הסנדלר מנוקד "יאכל" בצירי קמץ וצירי, והוא מתפרש על התבשיל.

7. א. ביאור שיטות רבי מאיר ורבי יהודה נתבארו על פי פירוש רש"י כאן, וראה פירוש אחר ברש"י בבא קמא עא א, ובחולין טו א, ובמה שהאריך שם במהרש"א.

ב. מה שפירש רש"י בדברי רבי יהודה שאם בישל במזיד לא יאכל עולמית דהיינו המבשל ולא פירש שאף אחרים אינם אוכלים [וננקד מילת "יאכל" כהניקוד לפי רבי יוחנן הסנדלר], דהיינו משום דכך מוכח מן הסוגיא, שאם לא כן

היתה יכולה הגמרא לומר שסבר לה רבי שמעון כרבי יהודה.

8. לפי ביאור זה בגמרא, רבי מאיר וחכמים שבבבביתא בתרתי פליגי:

האחד: אם שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה, שלדעת רבי מאיר הרי היא שחיטה ולכן מחייב הוא אף על שור שטבחו השליח לעבודה זרה, ועל שור הנסקל.

השני: אם שחיטת שבת שחיטה שאינה ראויה היא, שהרי לדעת רבי מאיר גופיה שחיטת שבת היא שחיטה ראויה.

שמא תאמר: אי מה קודש אסור בהנאה, אף מעשה שבת אסור בהנאה.

לפיכך תלמוד לומר: "כי קודש היא לכם", ו"לכם" משמע, שלכם יהא ליהנות ממנו.⁽⁹⁾

יכול אפילו אם בישל בשוגג שלא ידע שהיום שבת,⁽¹⁰⁾ יהא אסור באכילה כמו קודש בין לו ובין לאחרים.

תלמוד לומר: "ושמרתם את השבת כי קודש היא לכם מחלליה מות יומת", הרי שדיבר הכתוב במי שהזיד, ומלמד הכתוב:

במזיד הוא שאמרתיו לך שיהא מעשה שבת כקודש, ולא בשוגג.⁽¹¹⁾

פליגי בה — בכיבור שיטתו של רבי יוחנן הסנדלר — רב אחא ורבינא!

חד מהם אמר: מעשה שבת הרי הוא אסור מדאורייתא.

וחד מהם אמר: מעשה שבת אינו אסור אלא מדרבנן.

ומפרשת הגמרא את טעמו של כל אחד ואחד:

מאן דאמר שמעשה שבת הרי הוא אסור מדאורייתא לרבי יוחנן הסנדלר, טעמו הוא כדאמרן, שהוא נלמד מן הכתוב "קודש היא לכם".

ומאן דאמר שמעשה שבת אינו אסור אלא מדרבנן, טעמו הוא:

כי אמר קרא: "קדש היא". מלמד הכתוב שאמר "היא": היא השבת קודש ואין מעשיה קודש, וחכמים הם שאסרו מעשה שבת.

ומקשה הגמרא:

ולמאן דאמר שאפילו לרבי יוחנן הסנדלר אין מעשה שבת אסור אלא מדרבנן, הרי שוב תיקשי: מאי טעמייהו דרבנן דפטרי מארבעה וחמשה כשטבח בשבת? והרי מן התורה שחיטה ראויה היא, ומן הדין הוא שיתחייב ארבעה וחמשה?!⁽¹²⁾

ומשנינן: אכן לא פטרו חכמים את הטובח

לא ידע שבישול אסור בשבת.

11. ראה ברש"ש שביאר למה לא נאמר, שלא יהא אסור מעשה שבת אלא בהתראה, כיון שרק באופן זה מתחייב מיתה.

12. כתבו האחרונים שיש לפרש את דברי הגמרא בשני אופנים:

האחד: הואיל ומן התורה שחיטה ראויה היא אע"ג שמגזירת חכמים אין הבשר מותר באכילה, הרי היא טביחה לחייבו בארבעה וחמשה.

השני: היות והועילה השחיטה להתיר את

9. בתוספות בפסחים כו א כתבו, דכיון שילפינן מעילה "חטא חטא" מתרומה, ובתרומה כתוב לשון "אכילה", הרי זה כאילו נכתב לשון "אכילה" לענין מעילה, [ראה שם לענין היתר הנאה שלא כדרך שהוא תלוי בלשון "אכילה"].

ולפי זה מתבאר כאן הגמרא, שאנו משוים מעשה שבת לקודש לענין איסור אכילה שבו, ולא לענין איסור הנאה שבו, "אילת השחר"; ומדויק גם לשון הגמרא "מה קודש אסור באכילה" דמשמע שיש בקודש איסור אכילה.

10. רש"י, ולכאורה לאו דוקא, והוא הדין אם

בה⁽¹³⁾ פורתא איתפר ליה בהנאה, [מאחר שהתחיל לשחוט לעבודת כוכבים – קודם שיתחייב המשלח משום טביחה⁽¹⁴⁾] – כבר נאסרה הבהמה] משום תקרובת עבודת כוכבים.

ואם כן, אידך כי קא טבח [המשך הטביחה עד הגמר, שהיא כולה מחייבתו בארבעה וחמשה] את הבהמה שכבר נאסרה בהנאה –

הרי לאו דמריה קא טבח [כבר אינה טביחה בכבהמה של הבעלים], שהבהמה כבר אינה של הנגב משום שאסורה היא בהנאה⁽¹⁵⁾ ולמה יתחייב על כך הנגב ארבעה וחמשה!?

אמר תירץ רבא: באומר הטובח אין אני

בשבת על ידי אחר, וכי קא פטרי רבנן בברייתא רק אשארא, על שאר הנזכרים בברייתא –

דהיינו: א. טובח על ידי אחר לעבודת כוכבים, כי שחיטה שאינה ראויה היא מדאורייתא.

ב. טובח שור הנסקל, ומשום שהוא אסור בהנאה מדאורייתא, ושחיטתו שחיטה שאינה ראויה היא.

עוד מפרשת הגמרא את הברייתא המבואר בה שרבי מאיר מחייב בטובח על ידי אחר לעבודת כוכבים:

והרי הטובח לעבודת כוכבים, כיון דשחט

שלו, כתבו האחרונים לפרש את קושיית הגמרא: כיון שנאסרה הבהמה בהנאה אינה שוה כלום ואין לחייב עליה ארבעה וחמשה, ו"לאו דמריה" פירושו שאין לבעלים בה שום הנאה ואינה שוה להם כלום; ודקדקו כן מלשון רש"י שכתב לעיל לג ב ד"ה שור הנסקל "לקמן פריך הא לא שוה מידי", וכן במאירי כתב כאן "אסור הוא בהנאה ואינו מפסידו כלום". ראה דבריהם, וביאורים נוספים בגמרא ב"אוצר מפרשי התלמוד" לבבא קמא עא ב, ושם ציון 36 ו-37.

וברש"י כאן כתב לפרש את הקושיא: "מקמי דמטי גמר שחיטה איתסרא בהנאה על בעליה, ומההיא שעתא אפסדה מיניה דאי איתא לא הדרא בעינא ולאו דמריה היא".

ב. הקשו התוספות, הרי כל בהמה גנובה כשטובחים אותה כבר אינה שלו, שהרי קנאה הגבב בשינוי על ידי תחילת הטביחה, ונמצאת סוף הטביחה בבהמה שאינה של הנגב, ובהכרח דבהכי חייב רחמנא, ואם כן מה מוסיף מה שהבהמה אינה של הנגב מטעמים אחרים!?

הבשר שלא יעבור על לאו דאורייתא זה עצמו משוי לה "שחיטה ראויה", [ראה רש"י].

13. כצ"ל ולא "ביה", וכן הוא בבבא קמא עא ב.

14. שאין הנגב חייב משום טביחה עד סוף הטביחה דבעינן "וטבחו כולו", על פי גמרא בבבא קמא עב א, ורש"י בבבא קמא עא ב ד"ה כיון דשחיט בה פורתא איתסרא.

15. א. נחלקו הראשונים, האם איסורי הנאה אינם שלו, או שחשובים הם שלו אלא שהם אינם ברשותו. ולפי שיטת הראשונים שאיסורי הנאה אינם שלו מתבאר לשון הגמרא כפשוטה [וכמו שכתב הרש"י בבבא קמא עא ב], וכפירוש זה משמע פשטות דברי התוספות המובאים באות ב, ועל פי שיטה זו נתבאר בפנים.

ולפי דעת אותם ראשונים שאיסורי הנאה הם

טובח לשם עבודת כוכבים מתחילת השחיטה, אלא **בגמר זביחה הוא** [כלומר: אני] **עובדה**, ואם כן לא נאסרה הבהמה עד שגמר לטבוה. (16)

עוד מקשה הגמרא על הברייתא: **שור הנסקל** — מאחר שאסור הוא בהנאה — **לאו ידיה** — **דהנגב הוא דקטבה הגנב**, ולמה חייב הוא עליה?!?

אמר תירץ רבה:

א. בגמרא בבא קמא עו א למדנו:

הגונב הקדש מבית הבעלים — פטור, שנאמר, "וגונב מבית האיש", ולא מבית הקדש.

רבי שמעון אומר: אם גנב קדשים שחייב באחריותו, והיינו שהבעלים חייבים ליתן להקדש בהמה אחרת תמורת זו אם תיגנב, תיאבד או תמות הבהמה, חייב הגנב בכפל על הגניבה ובארבעה וחמשה אם טבחה. וטעמו של רבי שמעון הוא, כיון שחייב הבעלים באחריותו, הרי הוא טובח את ממון הבעלים, היות ו"דבר הגורם לממון" [כגון בהמה זו שהיא גורמת לו לממון, שלא

יתחייב אחרת תחתיה] "כממון דמי". כלומר: בשלו היא.

ב. תנו רבנן בבבא קמא מד ב:

שור שהמית אדם: עד שלא נגמר דינו [ליסקל]. החזירו שומר לבית בעליו — מוחזר. כי אף על פי שבית הדין יקחו את השור אחר גמר דינו כדי להורגו, השומר פטור, כי בשעה ששהחזירו, שור מעליא הוא [רש"י שם].

אבל אם משנגמר דינו החזירו שומר לבית בעליו, אינו מוחזר.

רבי יעקב אומר: אף משנגמר דינו החזירו שומר לבית בעליו — מוחזר.

נמצא, שאם גנב אדם שור שנגמר דינו להסקל מבית השומר, יהיה דינו תלוי במחלוקת רבי שמעון וחכמים ובמחלוקת רבי יעקב וחכמים. שהרי לפי רבי יעקב שיכול השומר להחזירו אף לאחר שנגמר דינו, ואם לא יחזירו יהא מחויב בתמורת כל השור, הרי השור "דבר הגורם לממון", ולדעת רבי שמעון הסובר ש"דבר הגורם לממון כממון דמי", יהא הגנב חייב.

תחילת השחיטה ולומר להם "הרי שלך לפניך", ודאי שאף תחילת שחיטה חשובה שינוי, אלא שאינו שינוי כדי לקנותה בכך; ומצאנו כעין זה בשבר קטן בכלי, וכמו שביאר רבינו חיים הלוי בספרו על הרמב"ם.

16. יש מן האחרונים שכתבו, שלא אמר כן בתחילת הזביחה, שאם כן תיאסר הבהמה כבר בתחילתה כיון שבאותה שעה חשב לעובדה בגמר הזביחה, וכונת הגמרא לומר שלא חשב

ובקובץ שעורים תמה על קושייתם, כיון שיש לומר שלא חייב רחמנא אלא כשאינה של הנגנב משום הטביחה, אבל מסיבות אחרות לא גילתה התורה שהוא חייב, ויש לו ליפטר; והגע עצמך, וכי אם יפקיר הנגנב את הבהמה יהא חייב הגנב!?

ההתוספות תירצו, שאין זה חשוב שינוי לקנותה בכך, [ומה שכתבו לשון "לקנותה בכך", ולא כתבו סתם שאינו חשוב שינוי, היינו משום דלענין שאינו יכול להחזיר לבעלים אחר

וסבר לה רבי מאיר גם כרבי שמעון, דאמר: דבר הגורם לממוץ כממוץ דמי. (17)

וכאן שבה הגמרא לבאר ביאור אחר – מפירוש הגמרא לעיל לג ב – בכרייתא שאמר רבי מאיר אין חיוב מיתה פוטר מתשלומי ארבעה וחמשה:

רבה אמר לפרש את הכרייתא שמבואר בה כי לרבי מאיר הטובח בשבת או לעבודת כוכבים הרי הוא חייב ארבעה וחמשה ואין אומרים "קם ליה בדרכה מיניה": (18)

ומקדים רבה שתי הקדמות לפירושו:

א. לעולם (19) אותה ברייתא שמפורש בה לרבי מאיר שהטובח בשבת חייב, מדברת בטובח על ידי עצמו, ונתחייב הגנב מיתת בית דין. (20)

ב. ורבי מאיר, לוקח ומשלם אית ליה, מת ב-תל

הבא – בכרייתא המחייבת את הגונב שור הנסקל וטבחו לשלם ארבעה וחמשה – במאי עסקינן:

כגון שמסרו הבעלים את השור לשומר, והזיק השור אדם והרגו בבית שומר, ואף נגמר דיניה של השור לסקילה בבית שומר –

וגנבו גנב מבית השומר, וטבחו.

ולכן, לדעת רבי מאיר חייב הגנב לשלם לשומר על הטביחה –

ומשום דרבי מאיר סבר לה כרבי יעקב, וגם סבר לה כרבי שמעון.

סבר לה כרבי יעקב, דאמר: אף משנגמר דינו החזירו שומר לבעליו, הרי זה מוחזר, ואין הוא אחראי לסקילת השור.

תיקשי לדעת רבי מאיר והרי קיימא לן "אין מת ומשלם", אבל אין הוא בא לקיים את דברי ריש לקיש שפירש את משנתנו כרבי מאיר [שכדי להקשות על דבריו הובאה ברייתא זו בגמרא], כי פירושו של רבה לא יתכן לדעת ריש לקיש, שהרי בקנס לדעת רבה בדעת רבי מאיר הרי זה מת ומשלם, ואילו משנתנו שאף היא עוסקת בקנס, הרי היא פוטרת את הבא על בתו מתשלום קנס משום קם ליה בדרכה מיניה; ושיטת רבה בכיבוד משנתנו מתבאר לקמן לה ב.

19. בשיטה מקובצת כתב שבנוסחאות מדויקות של רש"י ליתא מילת "לעולם" ראה שם.

20. כלומר: ולא כפי שתירצה הגמרא כדי ליישב את שיטתו של ריש לקיש.

לעובדה אלא בגמר הזביחה, ראה דבריהם ב"אוצר מפרשי התלמוד" בכבא קמא עא ב, וראה שם עוד שיטות אחרות בזה, ושם ציון 44 ו – 45.

17. בפשוטו נראה שאין אנו צריכים לדינו של רבי שמעון ש"דבר הגורם לממוץ כממוץ דמי" אלא משום שאם לא כן אין שייך שיתחייב לשומר, שהרי אינה שלו, אבל מחמת שאין הבהמה שוה כלום אין אנו צריכים לדין"גורם לממוץ", שהרי לפי רבי יעקב שוה היא לשומר להחזירה לבעלים, אבל רש"י כתב לא כן "כממוץ דמי, והאי נמי אע"ג דלא שוי מידי גורם לממוץ הוא, דכי ליתא בעי לשלומי ליה תורא מעליא".

18. אין בא רבה אלא לפרש את הכרייתא שלא